

E-ISSN: 3023-820X
Yaz 2024 • Summer 2024
Cilt 1 • Volume 1
Sayı 1 • Issue 1

Klasik Divan

Uluslararası Dil, Kültür ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi (KD-UDKEAD)
International Journal of Language, Culture and Literature Researches (KD-IJLCLR)

Baş Editör
Editor-in-Chief

Esra AKA

Danışma Kurulu
Advisory Board

Prof. Dr. Ahmet Atilla ŞENTÜRK
(İstinye Üniversitesi)

Prof. Dr. Şerife YALÇINKAYA
(Ege Üniversitesi)

Prof. Dr. Bahir SELÇUK
(Fırat Üniversitesi)

Prof. Dr. Zeki TAŞTAN
(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)

Prof. Dr. Bülent BAYRAM
(Kırklareli Üniversitesi)

Doç. Dr. Bünyamin AYÇİÇEĞİ
(İstanbul Üniversitesi)

Prof. Dr. Ebru Burcu YILMAZ
(İnönü Üniversitesi)

Doç. Dr. Bünyamin TAŞ
(Aksaray Üniversitesi)

Prof. Dr. Halil İbrahim YAKAR
(Gaziantep Üniversitesi)

Doç. Dr. Cemalettin YAVUZ
(Trakya Üniversitesi)

Prof. Dr. Kemal YAVUZ
(Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)

Doç. Dr. Fettah KUZU
(Gaziantep Üniversitesi)

Prof. Dr. Mehmet Fatih KÖKSAL
(İstanbul Kültür Üniversitesi)

Doç. Dr. Gülşah Gaye FİDAN
(Gaziantep Üniversitesi)

Prof. Dr. Neslihan İlknur KOÇ KESKİN
(Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi)

Doç. Dr. Hasan KAPLAN
(Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi)

Prof. Dr. Nihat ÖZTOPRAK
(Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)

Doç. Dr. Mehmet Akif GÖZİTOK
(Erzurum Teknik Üniversitesi)

Prof. Dr. Nimet YILDIRIM
(Atatürk Üniversitesi)

Doç. Dr. Mehmet Celal VARIŞOĞLU
(Gaziosmanpaşa Üniversitesi)

Prof. Dr. Oğuzhan DURMUŞ
(Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi)

Doç. Dr. Mehmet Sait ÇALKA
(Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi)

Prof. Dr. Orhan Kemâl TAVUKÇUOĞLU
(Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi)

Doç. Dr. Sadık ARMUTLU
(Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi)

Prof. Dr. Ozan YILMAZ
(Sakarya Üniversitesi)

Doç. Dr. Serkan TÜRKOĞLU
(Gaziosmanpaşa Üniversitesi)

Alan Editörleri
Field Editors

Klasik Türk Edebiyatı
Prof. Dr. Orhan Kemâl TAVUKÇUOĞLU
(Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi)

Prof. Dr. Şerife YALÇINKAYA
(Ege Üniversitesi)

Halk Edebiyatı
Prof. Dr. Canser KARDAŞ
(Muş Alparslan Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Damlanur KÜÇÜKYILDIZ GÖZELCE
(Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi)

Yeni Türk Edebiyatı
Prof. Dr. Zeki TAŞTAN
(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)

Türk Dili
Prof. Dr. Ümit HUNUTLU
(Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi)

Türk İslâm Edebiyatı
Doç. Dr. Bünyamin AYÇİÇEĞİ
(İstanbul Üniversitesi)

Doç. Dr. Yılmaz ÖKSÜZ
(Ege Üniversitesi)

Türkçe Eğitimi
Öğr. Gör. Dr. Bestami BİLGE
(Çankırı Karatekin Üniversitesi)

Öğr. Gör. Hakan SÖNMEZ
(Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi)

Tarih ABD
Prof. Dr. Hidayet KARA
(Muş Alparslan Üniversitesi)

Sayı Hakemleri
Issue Reviewers

Prof. Dr. Orhan Kemâl TAVUKÇUOĞLU
(Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi)

Prof. Dr. Şerife YALÇINKAYA
(Ege Üniversitesi)

Prof. Dr. Vildan SERDAROĞLU COŞKUN
(Sakarya Üniversitesi)

Prof. Dr. Zeki TAŞTAN
(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)

Doç. Dr. Cemalettin YAVUZ
(Trakya Üniversitesi)

Doç. Dr. Hasan KAPLAN
(Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi)

Doç. Dr. Mehmet Sait ÇALKA
(Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi)

Doç. Dr. Sadık ARMUTLU
(Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi)

Yazı İşleri Sorumlusu

Managing Editor

Fatma TÜRK

Dil Editörleri

Language Editors

Öğr. Gör. Dr. Bestami BİLGE (Türkçe)

Öğr. Gör. Hakan SÖNMEZ (İngilizce)

Dr. Öğr. Üyesi Ebubekir Sıddık ŞAHİN (Farsça)

Musahhihler

Proofreaders

Fatma KEKÜÇ

Haydar ÖZÇELİK

Özlem YOLAÇAN

Son Okuma Sorumluları

Final Proofreaders

İlknur CEVHER

Gizem SERGERDANOĞLU

Kapak Tasarımı ve Mizanpaj

Cover Design and Layout

Beyza MURAT-ABDUKARIMOV

Yazışma Adresi

Contact

dergiklasikdivan@gmail.com

<https://klasikdivan.com>

Dibace

Kıymetli Klasik Divan Okurları,

Bu yıl yayım hayatına başlayan *Klasik Divan: Uluslararası Dil, Kültür ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi (KD-UDKEAD)*; edebî eserler, ilmî çalışmalar, kültür, dilbilim ve eğitim incelemelerinin yapıldığı özgün ve yenilikçi çalışmaları akademi camiasıyla buluşturmayı hedeflemektedir. *KD-UDKEAD*; bilim etiği, özgün değer, dijital perspektif, modern yaklaşım ve disiplinlerarası incelemelerle akademik çalışmalara katkı sunmayı ilke edinen bir yaklaşıma sahiptir. Klasik Divan Çevrim İçi Edebiyat Topluluğunun süreli yayını olan dergimiz, Yaz (Haziran) ve Kış (Aralık) olmak üzere yılda iki sayı hâlinde yayımlanacaktır. İnsan ve toplum bilimleri alanında çalışmalar yürüten araştırmacıların kaleme aldığı yazıların kabul edileceği dergi; yayın kurulunun ön incelemesinin ardından yazıyla ilintili olarak çift taraflı kör hakem değerlendirmesine tabi tutulmakta ve en az iki hakem onayı olan yazılar yayımlanmaktadır. Dergimiz, E-ISSN 3023-820X numarasıyla elektronik ortamda yayımlanmaktadır. Danışma kurulu, yayın kurulu ve yazım kuralları başta olmak üzere dergiyle ilgili tüm bilgiler dergi.klasikdivan.com adresinde yer almaktadır. Dergimizin ilk sayısı *KD-UDKEAD* 1/1, Yaz 2024 dönemi olan 30 Haziran tarihinde yayımlanmıştır. Bu sayıda; uygun bulunmayan yazıların elenmesinden sonra beşi *Araştırma Makalesi* ve ikisi *Kitap Tanıtım Yazısı* olmak üzere toplam yedi yazı yayımlanmıştır. Dergimize yazılarıyla katkıda bulunan araştırmacılara, yazıları büyük bir titizlikle inceleyen hakem kuruluna ve gönüllülük esasıyla bir araya gelen Klasik Divan Çevrim İçi Edebiyat Topluluğu üyelerine teşekkür ederiz. *KD-UDKEAD*'ın nitelikli ve özgün makalelerle uzun soluklu olmasını temenni ediyoruz.

Saygılarımızla.

Baş Editör
Esra AKA

Makale göndermek için ilk tarih: 01 Nisan 2024

Makale göndermek için son tarih: 02 Haziran 2024

1. Sayının yayımlanma tarihi: 30 Haziran 2024

İÇİNDEKİLER CONTENT

Dergi Künyesi:	I
Dibace:	V
İçindekiler:	VI

Araştırma Makalesi Research Article

1.Fars Kültür ve Edebiyatında Hayat Suyu Pınarı ve İskender The Water of Life and Alexander in Persian Culture and Literature Prof.Dr. Nimet YILDIRIM.....	1
2.Azerbaycan ve Anadolu Folklorunda Kırkbasma ve Albasmadan Korunma Ritüel ve Uygulamaları Rituals and Practices For the Preservation of Kırkbasma and Albasma in Azerbaijani and Anatolian Folklore Doç. Dr. Meleyke MEMEDOVA.....	14
3.Gülzâr-ı Savâb Nüshalarında Kullanılan Mühürler Üzerinden Bir Okur Profili Çıkarma Teşebbüsü An Attempt to Construct a Reader Profile Based on the Seals Used in the Manuscripts of Gülzâr-ı Savâb BeyzaMURAT-ABDUKARIMOV.....	29
4.Klasik Türk Edebiyatında Sevgilinin Boyu ile Hayat Ağacının Arkaik İlişkisi The Archaic Relationship Between the Height of the Beloved and the Tree of Life in Classical Turkish Literature HasanERGÜLEÇ.....	48

5.Hâfız-ı Şirâzî'nin "Şumâ" Redifli Gazeline Yapılan Üç Şerhin Mukayese Edilerek Değerlendirilmesi

A Comparative Evaluation of Three Commentaries on Hâfız Al-Shirâzî's Ghazal with the Rhyme "Şumâ"

BeyzanurBEKMEZ.....67

Kitap Tanıtım Yazısı

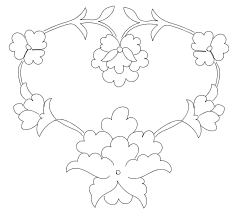
Book Review

6.Prof. Dr. İlhan Genç'in Kaleminden Kürsüdeki Şâir: Mehmet Âkif

Prof. Dr. Şerife YALÇINKAYA.....89

7.Şâirâne Muammâlara Şârihâne Çözümler Şerh-i Muammeyât-ı Emrî (Muammâyî Ahmed Çelebi)

Hasan TEL.....95

Şâirâne Muammâlara Şârihâne Çözümler Şerh-i Muammeyât-ı Emrî
(*Muammâyî Ahmed Çelebi*)

Hasan Tel

hasantelogr@hotmail.com

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

<https://orcid.org/0000-0002-0443-5656>

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Doktora Öğrencisi

Makale Türü/Article Type: Kitap Tanıtım Yazısı

Geliş Tarihi/Date of Submission: 02.06.2024

Kabul Tarihi/Date of Acceptance: 15.06.2024

Sayfa/Page: 95-100

Atıf/Citation: Tel, Hasan. “Şâirâne Muammâlara Şârihâne Çözümler Şerh-i Muammeyât-ı Emrî (*Muammâyî Ahmed Çelebi*)-Kitap Tanıtım Yazısı”. *Klasik Divan: Uluslararası Dil, Kültür ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi* 1/1 (2024), 95-100.

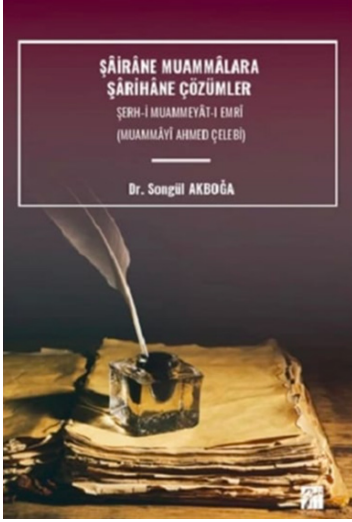
Değerlendirme/Peer Review: İki dış hakem-Çift taraflı körleme/Double anonymized-Two external.

İntihal/Plagiarism: Bu makale turnitin programında taranmıştır. /This article was checked by turnitin.

Şâirâne Muammâlara Şârihâne Çözümler Şerh-i Muammeyât-ı Emrî
(*Muammâyî Ahmed Çelebi*)¹

Hasan TEL

Teknolojik gelişmelerin başlı başına küresel bir kültür oluşturduğu günümüz dünyasında toplumların bu yeni oluşum karşısında direnmeleri ne kadar mümkündür? Elbette hem dünyada yaşanan gelişmeler hem de bu gelişmelerin neticesi olan değişimler karşısında etkilenmemek mümkün değildir. Oysa her toplum kendi kültürü ile var olagelmiş, milletler bu toplumsal hafıza ile zamana karşı meydan okumuştur. Bu meydan okumanın en temel yollarından biri de yine bu kültür miraslarından azami ölçüde yararlanarak bu birikimi modern dünyaya entegre olmaktır.

Toplumlar, değişen ve dönüşen dünyaya geleneklerinden beslenerek uyum sağladıkları sürece varlıklarını devam ettirmiştir. Bunu dünyanın en eski ve köklü medeniyetlerinin hâlâ günümüzde aynı medeniyeti temsil ederek varlıklarını sürdürüyor olmalarından anlamak mümkündür. Bu kadim toplumlar, uzun zaman ayakta kalmalarını, geçmiş ile bağını koparmadan ama yeni dünya düzeninin de dışında kalmadan değişime ayak uydurma azimlerine ve bu husustaki başarılarına borçludur.

Kültür mozağini meydana getiren önemli unsurlardan biri de edebiyattır. Edebiyat hem küresel dünyadaki değişimleri tetikleyen hem de ondan etkilenen kültürel dinamiklerin başında gelir. Edebî ürünler, kültürün doğrudan aktarıcısı olan en kıymetli hazinelerdir. İşte tam da burada edebiyatçıların üzerine düşen görevlerden birisi bu hazinelerden azami ölçüde yararlanmak ve her biri define kıymetinde olan kültürel değerleri bilim dünyasına kazandırmak, dolayısıyla insanların istifadesine sunmaktır. Bu çalışmada takdim edeceğimiz ve hakkında değerlendirmelerde bulunacağımız *Şâirâne Muammâlara Şârihâne Çözümler Şerh-i Muammeyât-ı Emrî (Muammâyî Ahmed Çelebi)* adlı eser, bu minvalde oluşturulmuş bir çalışmanın ürünüdür. Eser, Arap edebiyatından ortaya çıkıp Fars edebiyatına geçerek müstakil bir ilim hâline gelmiş, klasik Türk edebiyatında ise ilk nüvelerini 15. yüzyılda gördüğümüz ve 16. yüzyılda altın çağını yaşamış olan muamma türüne dairdir. Muammalar; gizli, örtülü, anlaşılması güç sözleri birtakım işaretler ve remizler yoluyla bulmaya yönelik düzenlenen bir nevi bilmece, kimi zaman da lügaz manasında kullanılan vezinli söz olarak ifade edilen bir türdür. Muamma söyleyen kişi “muamma-gûy” olarak adlandırılırken bu muammaları çözenlere ise “muamma-küşa” denir. Muamma, önceleri yalnızca Allah’ın isimleri

¹ Songül Akboğa, *Şâirâne Muammâlara Şârihâne Çözümler Şerh-i Muammeyât-ı Emrî (Muammâyî Ahmed Çelebi)* (Ankara: Gazi Kitabevi, 2023).

hakkında düzenlenen bir tür iken daha sonra insan isimlerinin de dâhil edilmesiyle türün içeriği genişletilmiştir. Türk edebiyatında muamma türünde en çok eser veren kişi Emrî'dir. Bu çalışmada takdim edeceğimiz ve hakkında değerlendirmelerde bulunacağımız Edirneli Emrî Çelebi'nin (öl. 1575) muammalarını müstakil olarak içeren eserin şerhinin incelendiği kitap, muammaların çözümü ve edebî değerinin ortaya çıkarılması açısından önem arz eden bir eserin transkripsiyon ve incelemesini konu alır. Dr. Songül Akboğa tarafından yazılan bu eserin amacı; transkripsiyonu gerçekleştirilen *Şâirâne Muammâlara Şârihâne Çözümler Şerh-i Muammeyât-ı Emrî (Muammâyî Ahmed Çelebi)* adlı eser aracılığıyla muamma ve şerh klasik Türk edebiyatındaki yerine dikkat çekmek, eser özelinde muamma ve şerh tekniklerini tanıtmak ve bu suretle muamma çözümleri ile muamma şerhleri konularında çalışma yapacak araştırmacılara kaynak kazandırmaktır. Yazar, eserini ve eserin bölümlerini bu amaçlar doğrultusunda adlandırmıştır.

1. Yazar Hakkında

Kitabın yazarı Dr. Songül Akboğa, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde Araştırma Görevlisi olarak çalışmaktadır.

2. Kitap Hakkında

Akboğa'nın *Şâirâne Muammâlara Şârihâne Çözümler Şerh-i Muammeyât-ı Emrî (Muammâyî Ahmed Çelebi)* adlı kitabı, Ankara Gazi Kitabevi tarafından Aralık 2023 tarihinde ilk baskı olarak yayımlanmıştır. Editörü Prof. Dr. Filiz KILIÇ'tır. Eser, danışmanlığını Prof. Dr. Filiz KILIÇ'ın yaptığı *Türk Edebiyatında Muammâ Şerhleri ve Muammâyî Ahmed Çelebi'nin Şerh-i Muammeyât-ı Emrî'si (İnceleme-Metin)* adlı tezden üretilmiştir. Toplam 413 sayfa olup *Ön Söz, Kısaltmalar, Giriş, Muamma ve Türk Edebiyatında Muamma Şerhleri, Muammâyî Ahmed Çelebi'nin Şerh-i Muammeyât-ı Emrî'sinin İncelemesi ve Şerh Tekniği, Şerh-i Muammeyât-ı Emrî'nin Transkripsiyonlu Metni, Sonuç ve Kaynakça* bölümlerinden oluşmaktadır.

Eserin *Ön Söz* bölümünde; muamma terimi ele alınmış ve muammanın tarihî gelişimi özetlenmiştir. Ayrıca esere konu olan *Şerh-i Muammeyât-ı Emrî*'nin muammalar asrındaki yeri ve önemi izah edilmiştir. Yazar, *Ön Sözde* eserin değerini takdir ederken Emrî'nin muammalarının klasik edebiyatın mihenk taşı sayıldığı ve bu husustaki maharetinin ise tezkire yazarları ve edebiyat otoritelerince kabul gördüğünü söyler. Ayrıca onun muammalarının hem kendi döneminde hem de daha sonra adından söz ettirdiğini ve şârihler tarafından şerh edilmeye değer görüldüğünü ifade eder. Eserin bölümlerinin de tanıtıldığı *Ön Sözde* son olarak çalışmada emeği geçenlere teşekkür edilmiştir.

Giriş bölümünde; ilk olarak şerh kavramı açıklanmış ve şerhin tarihsel gelişimine

değinilmiştir. Ardından şerh ile ilgili diğer kavramlar ele alınmıştır. Klasik şerh ile modern şerh kavramları karşılaştırılmış ve bu iki yöntemin birbirinden ayrılan noktaları üzerinde durularak ayrışmanın nedeni izah edilmiştir. Ayrıca şerh geleneğine değinilmiş, şerhlerin çeşitli amaçlar doğrultusunda yazıldığı dile getirilmiştir.

Eserin birinci bölümü olan *Muamma ve Türk Edebiyatında Muamma Şerhleri*, *Muamma ve Türk Edebiyatında Muamma Şerhleri* başlıklı iki alt başlık ve bunlara bağlı diğer alt başlıklardan oluşmaktadır. Birinci alt başlık altında muammanın tarihî gelişimi ve muamma çözüm yöntemleri ele alınmıştır. Yazar, burada muamma terimini ve tarihçesini geniş bir şekilde ele alarak okurun zihninde kavramı temellendirmiştir. Muamma terimi ile ilgili “Muamma ile lugaz aynı şey mi? Bir kullanımın muamma olması için gerekli şart nedir? Muammanın şiirdeki yeri nedir?” türünden akla gelebilecek sorular, bu bölümde cevaplandırılmıştır. Muamma çözüm yöntemlerine değinilmiş ve zengin örneklerle konu pekiştirilmiştir. Böylece okurda kitabın asıl konusu ile ilgili altyapı oluşturulması hedeflenmiştir. Ayrıca bu başlıkta muammanın tarihçesine değinilmiş, edebiyat dünyasındaki yeri ve önemine dikkat çekilmiştir. İkinci alt başlıkta, Türk edebiyatında yazılmış muamma şerhlerinden söz edilmiştir. Bu başlıkta yazar, şerhleri neden Türk edebiyatı ile sınırlandırdığını izah etmiştir. Her bir şerhin içeriğinden özetle bahsettikten sonra şârihin yöntemine değinmiştir. Buna ilaveten eserin nüshalarını belirtmiş, eserle ilgili yapılan çalışmalardan söz etmiştir. Kitaba alınan bazı eserlerin nüshalarına ulaşamadığı kimisinin müellifinin belli olmadığı ifade edilmiştir. Eserlerden bazılarının ise müstakil olmayıp mecmualar içerisinde yer aldığı belirtilmiştir. Bu başlıktan hareketle Türk edebiyatında muamma şerhlerinin oldukça ilgi gördüğünü ve muammalara değer verildiğini söylemek mümkündür.

İkinci bölümün başlığı *Muammâyî Ahmed Çelebi'nin Şerh-i Muammeyât-ı Emrî'sinin İncelemesi ve Şerh Tekniğidir*. Bu bölüm de iki alt başlıkta incelenmiştir. Birinci alt başlık, *Muammâyî Ahmed Çelebi*; ikinci alt başlık ise *Şerh-i Muammeyât-ı Emrî'sinin İncelemesidir*. Birinci başlıkta, Muammâyî Ahmed Çelebi'nin hayatına kısaca değinen yazar, inceleme başlığında eserle ilgili detaylı bilgiler vermiştir. Eserin bölümleri hakkında bilgi verirken kısa alıntılarla desteklemiştir. Daha sonra metinde geçen gramerle ilgili terimlerin sözlük anlamları verilmiş, terimin geçtiği bölümler burada gösterilmiştir. Bunun yanı sıra metindeki söz varlıklarını örneklerle göstermiştir. Daha sonra şârihin şerh metodunu inceleyen yazar onun Fars diline hâkim olmasının başarısına yansıdığını ifade etmiş ve devamında metinden aldığı muamma örneklerini incelemiştir. Eserde şerhe gerek duyulmayan muammaları belirtmiştir. Ayrıca metin içi göndermeleri tespit etmiştir. Bu bölümde son olarak şârihin, Emrî'nin muammalarını değerlendirmesine değinilmiştir.

Üçüncü bölüm, *Şerh-i Muammeyât-ı Emrî'nin Transkripsiyonlu Metni* şeklinde başlıklandırılmıştır. *Metnin Hazırlanmasıyla İlgili Hususlar ve Şerh-i Muammeyât-ı Emrî Metni* şeklinde iki alt başlıktan oluşan bu bölümde, ilk olarak metnin hazırlanmasında izlenen yol ayrıntılı olarak verilmiştir. Metnin kuruluşu esnasında tercih edilen uygulamalar “*Nice kelimesi metinde miktar*

bildiren anlamıyla yer aldığında ‘ç’ ile nasıllık-nicelik bildirdiğinde ‘c’ ile okunmuştur.” (s.133) şeklinde nedenleriyle beraber izah edilmiştir. Ardından eserin nüshaları tanıtılmış ve eserdeki muammaya konu olan isimler, metin içerisinde geçtikleri örnek beyitlerle birlikte tabloda alfabetik olarak sıralanmıştır. Son olarak metin transkripsiyon alfabesi ile Latin alfabesine aktarılmıştır. Metindeki Arapça ve Farsça kısımların Türkçesi ile nüsha farklılıkları dipnotlarda gösterilmiştir.

Sonuç bölümünde, çalışmanın değerlendirmesi yapılmıştır. Yazar, bu bölümde muammanın Türk edebiyatındaki yerine tekrar değinmiş ve *Şerh-i Muammeyât-ı Emrî*'nin önemine dikkat çekmiştir. Eserin içeriğiyle ilgili birtakım bilgiler özetlendikten sonra Muammâyî Ahmed Çelebi hakkında kısa bir değerlendirmede bulunulmuştur. Daha sonra çalışmaya konu olan eserin muamma çözümü noktasında ve muammaların edebî değerinin korunması hususunda önem arz ettiği ifade edilmiştir. Yazar, çalışmanın Emrî'nin muammaları, şerh ve muamma şerhleri üzerinde yapılacak çalışmalara kaynaklık edeceğini ifade ederek bu bölümü tamamlamıştır. Her bir bilimsel çalışma, daha sonraki çalışmalar için örnek teşkil etmektedir. Bu alanda yapılan çalışmaların az olması, ayrıca eserin içeriğinin muamma çözümleri ve muamma şerhleri ile ilgili sorulara cevap verebilecek nitelikte olması böyle bir öngörüğü mümkün kılmaktadır.

Kaynakça bölümünde çalışmada yararlanılan kaynaklar verilmiştir. Yazar, eserini oluştururken kitabın amacına hizmet edecek farklı eserlerden yararlanmıştır. Bu bakımdan kaynak çeşitliliği itibarıyla zengin olduğu söylenebilir. Ayrıca kitabın konusu ile kaynaklar da uyumludur.

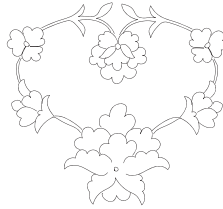
3. Değerlendirme

Muammalar diğer sembolik dilin kullanım alanlarında olduğu gibi anlatılmak istenilenin doğrudan değil dolaylı olarak ifade edilmesi üzerine kurulur. Anlatımda derinlik ve gizem hâkimdir. Eserinin yalnızca muhatabıyla buluşmasını isteyen muamma yazarı, bir emek sarf ederek ürettiği ürünün yine emekle anlaşılabilmesini arzu ettiği için sözünü üstü örtülü şekilde ifade eder. Dolayısıyla muammalar, belli bir seviyedeki ve zekâdaki okura hitap eder. Bunun farkında olarak yazarın eserinin başında muamma ile ilgili geniş bilgi vermesi kavramın okurun zihninde yerleşmesini sağlamıştır. Özellikle terimleri örneklerle izah etmesi konunun daha iyi anlaşılması bakımından önemlidir. Ayrıca muamma gibi teknik bir türün anlaşılması da zaten iyi bir ön hazırlık yapmadan mümkün değildir. Yazar bunun bilincinde olarak muammaya dair bilinmesi gereken temel kuralları ayrıntılı olarak ele almıştır. Eser konusu itibarıyla hem kullanılan terimler hem içeriği hem de anlam yoğunluğu bakımından belirli bir akademik kitleye hitap etmektedir. Bu durum, eserin dilinin sadece alanla ilgilenenler tarafından anlaşılabilmesi anlamına gelmektedir. Fakat özellikle konu ile ilgili anahtar kavramların verilmesi, temel kavramların ve terimlerin yeterince açıklanması, eser boyunca yerinde verilen örnekler, ayrıca kullanılan tablolar; konunun ağırlığını ve yoğun anlatımını hafifletmiş, anlaşılabilirliği kolaylaştırmıştır. Bu durum, yazarın üslubunu ortaya çıkarmıştır. Konu

edinilen çalışma, yazarın amaçladığı muamma alanında bir farkındalık oluşturma amacına hizmet etme noktasında nitelikli bir eserdir. Özellikle muamma alanında yapılacak çalışmalar için kaynaklık ederek araştırmacılara kolaylık sunacaktır. Alana önemli katkılarından birisi de muamma çözüm yöntemleri hususunda fikir vermesidir. Ayrıca bu alanda yapılan çalışmaların az olması eserin değerini artırmaktadır.

Kaynaklar

Akboğa, Songül. *Şâirâne Muammalara Şârihâne Çözümler Şerh-i Muammeyât-ı Emrî (Muammâyî Ahmed Çelebi)*. Ankara: Gazi Kitabevi, 2023.

Klasik Divan

Uluslararası Dil, Kültür ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi (KD-UDKEAD)
International Journal of Language, Culture and Literature Researches (KD-IJLCLR)

E-ISSN: 3023-820X
Yaz 2024 Summer 2024
Cilt 1 Volume 1
Sayı 1 Issue 1